Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny − *Ponad słowami* klasa 4. Edycja 2024

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącym propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *Ponad słowami* w klasie 4. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

* zakres rozszerzony
materiał obligatoryjny
materiał fakultatywny

Numer i temat lekcji	**Wymagania na ocenę dopuszczającą**	**Wymagania na ocenę dostateczną**	**Wymagania na ocenę dobrą**	**Wymagania na ocenę bardzo dobrą**	**Wymagania na ocenę celującą**
	Uczeń potrafi:	**Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:**	**Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:**	**Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:**	**Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:**
WSPÓŁCZESNOŚĆ – O EPOCE					
2. Współczesna rzeczywistość	• określić początek epoki • wskazać wydarzenia historyczne oraz inne czynniki, które ukształtowały epokę	• zaprezentować najważniejsze wydarzenia w powojennej historii Polski i omówić ich wpływ na kulturę	• omówić zjawisko globalizacji • wypowiedzieć się na temat rewolucji informatycznej i jej znaczenia we współczesnym świecie	• wypowiedzieć się na temat funkcjonowania demokracji i przestrzegania praw człowieka we współczesnym świecie	• wypowiedzieć się na temat zjawiska wielokulturowości we współczesnym świecie
3. Filozofia współczesna	• wymienić najważniejsze kierunki filozoficzne współczesności	• zreferować założenia współczesnych nurtów filozoficznych	• omówić relacje pomiędzy filozofią a rzeczywistością współczesną	• porównać współczesne nurty filozoficzne	• podjąć dyskusję na temat współczesnych nurtów filozoficznych
4. i 5. Sztuka współczesna	• wymienić cechy dominujących w epoce stylów sztuki • omówić nowe formy artystyczne	• rozpoznać na przykładach dominujące style sztuki współczesnej • wymienić nazwiska najważniejszych twórców epoki i rozpoznać ich dzieła • wskazać najważniejsze tendencje w historii kina powojennego	• wskazać najważniejsze tendencje we współczesnej muzyce rozrywkowej i je omówić	• wskazać dominujące tendencje w teatrze współczesnym	• przeanalizować wybrane dzieło sztuki na podstawie podanych kryteriów

www.dlanauczyciela.pl
© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

WSPÓŁCZESNOŚĆ – TEKSTY Z EPOKI					
6. Wprowadzenie do literatury współczesnej	• wymienić tendencje we współczesnej literaturze światowej	• wskazać najważniejszych twórców literatury światowej	• wskazać najważniejsze tendencje w literaturze polskiej i omówić ich związek z wydarzeniami historycznymi	• wymienić i scharakteryzować tematy dominujące w literaturze polskiej	• omówić wybrany trend literatury światowej
7. Powieść-świadectwo – *Droga donikąd* Józefa Mackiewicza (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść poznanych fragmentów	• wskazać realia historyczne opisane w powieści • wskazać cechy reportażu w powieści • wskazać konteksty historyczne	• wskazać i omówić fragmenty opisujące życie bohaterów w przestrzeni zsowietyzowanej	• zinterpretować warstwę symboliczną utworu	• omówić kontekst historyczny
8. Bohaterowie i ich wybory – *Droga donikąd* Józefa Mackiewicza (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować działania bohaterów	• scharakteryzować bohaterów • omówić różne spojrzenia bohaterów na nową polityczną rzeczywistość • wskazać konteksty społeczne, historyczne	• zrekonstruować światopogląd bohaterów na podstawie ich słów i zachowań	• zinterpretować tytuł powieści	• zaprezentować uniwersalną wymowę powieści
9. i 10. *Dżuma* Alberta Camusa – różne poziomy odbioru powieści (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść powieści	• wskazać elementy powieści pozwalające traktować ją jako parabolę • wskazać metaforyczne odczytania powieści	• uzasadnić, w oparciu o tekst, możliwość odczytania utworu jako opowieści o chorobie, wojnie, systemie totalitarnym, ogólnym problemie zła w świecie	• zinterpretować zakończenie utworu	• omówić konteksty potrzebne do interpretacji utworu
11. i 12. Bohaterowie w konfrontacji ze złem – *Dżuma* Alberta Camusa (lektura obowiązkowa)	• scharakteryzować życie mieszkańców Oranu przed dżumą i w trakcie epidemii	• omówić postawy bohaterów wobec dżumy w znaczeniu dosłownym i metaforycznym • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu	• zinterpretować historię Jeana Tarrou	• rozpatrzyć postawę doktora Rieux w kontekście filozofii egzystencjalnej	• dokonać analizy kazań ojca Paneloux

nowa era www.dlanauczyciela.pl
© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

13. *Dżuma* Alberta Camusa – kształt artystyczny utworu	• wskazać różne formy narracji w powieści	• określić funkcję różnych form narracyjnych w utworze	• wypowiedzieć się na temat stosunku narratora do orańczyków oraz bohaterów drugoplanowych	• omówić funkcję uniwersalizacji czasu i przestrzeni w powieści	• analizować sposób opisu miasta w powieści
14. Motyw zła w literaturze	• wymienić utwory, w których pojawił się motyw zła	• rozpoznać i skategoryzować realizacje motywu zła w opisanych utworach	• omówić różne sposoby opisywania zła w utworach literackich	• przeanalizować sposób ukazania zła w utworach literackich	• omówić sposób przedstawienia zła w tekście nieliterackim
15. Kreowanie świata poprzez słowo – *W środku życia* Tadeusza Różewicza* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• przedstawić sytuację liryczną	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w wierszu	• wykorzystywać odpowiednie konteksty w interpretacji kreacji podmiotu lirycznego • omówić funkcję środków językowych w budowaniu przesłania wiersza	• zinterpretować symbolikę noża i chleba w kontekście utworu • zinterpretować zakończenie wiersza	• dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza
16. Dialog z kulturą w wierszu Tadeusza Różewicza* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• przedstawić sytuację liryczną • przytoczyć kontekst mitologiczny – mit o Dedalu i Ikarze	• wskazać powiązania pomiędzy obrazem a wierszem • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście	• omówić reinterpretację mitu dokonaną przez Pietera Bruegla • omówić stosunek podmiotu lirycznego do Ikara w pierwszej i drugiej części wiersza • określić funkcję środków językowych użytych w wierszu	• zinterpretować znaczenie tytułu	• omówić wykorzystanie toposu Ikara w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok
17. Poeta wobec braku Boga – *bez* Tadeusza Różewicza* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są	• przedstawić sytuację liryczną	• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego • wskazać nawiązania biblijne obecne w wierszu	• wskazać konteksty filozoficzne	• zinterpretować początek utworu	• zinterpretować wiersz w kontekście filozofii egzystencjalnej i nietzscheańskiej tezy „Bóg umarł”

nowa era www.dlanauczyciela.pl
© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

wskazane jako obowiązkowe.					
18. Współczesne piekło – *brama* Tadeusza Różewicza* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• opisać przestrzeń przedstawioną w wierszu • wskazać aluzję literacką w wierszu Różewicza	• wskazać elementy groteski w wierszu Różewicza	• określić funkcję groteski w wierszu Różewicza • omówić wykorzystanie nawiązań do *Boskiej komedii* Dantego w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok	• zinterpretować znaczenie wizji piekła przedstawionych w obu tekstach	• zinterpretować symboliczne znaczenie bramy w kontekstach: religijnym, literackim, historycznym
19. Poetycki pomnik – *Matka odchodzi* Tadeusza Różewicza* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• zrelacjonować treść fragmentów • wskazać środki językowe użyte we fragmentach i określić ich funkcję	• wypowiedzieć się na temat kreacji narratora i podmiotu lirycznego • wskazać środki językowe użyte w podanych fragmentach • wskazać w tekście cechy literatury funeralnej • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu	• omówić sposób opisywania matki w podanych fragmentach • omówić sposób przedstawienia emocji w podanych fragmentach • określić funkcję środków językowych użytych w podanych fragmentach • porównać język liryki z językiem prozy we fragmentach	• omówić sposób przedstawienia samotności osoby umierającej • zinterpretować przesłanie wierszy	• omówić wykorzystanie toposu matki w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok
20. *Kartoteka* Tadeusza Różewicza – wprowadzenie do analizy utworu (lektura uzupełniająca)	• wskazać w *Kartotece* cechy zaczerpnięte z tradycji dramaturgicznej	• omówić funkcję didaskaliów • wskazać elementy oniryczne w utworze • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu	• omówić funkcję fragmentarycznej kompozycji dramatu	• wyjaśnić znaczenie tytułu	• wyjaśnić, w jaki sposób *Kartoteka* realizuje założenia teatru otwartego
21. Wśród bohaterów *Kartoteki* (lektura uzupełniająca)	• wymienić bohaterów pojawiających się w utworze i	• omówić kreację postaci • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście	• określić funkcję środków językowych • określić funkcję chóru	• omówić kreację Bohatera – przedstawionego w	• omówić sposób konstruowania postaci w dramacie

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

	wyjaśnić, jaką pełnią funkcję w dramacie	• wskazać elementy groteski w dramacie • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu	• określić funkcję groteski • omówić funkcję didaskaliów	samotności i wśród innych postaci	
22. *Kartoteka* – diagnoza współczesności (lektura uzupełniająca)	• ułożyć życiorys Bohatera na podstawie informacji znajdujących się w tekście	• wskazać doświadczenia generacyjne, które dzielą bohaterów • wskazać w tekście elementy języka propagandy • wskazać konteksty historyczne, społeczne i literackie	• omówić stosunek Bohatera do świata • omówić wpływ przeszłości na Bohatera	• wypowiedzieć się na temat nieufności Bohatera wobec języka	• omówić funkcję przestrzeni scenicznej w utworze
23. *Kartoteka* Tadeusza Różewicza – konteksty (lektura uzupełniająca)	• wymienić konteksty powiązane z utworem	• zaprezentować wybrane konteksty	• wskazać powiązania pomiędzy tekstem *Kartoteki* a kontekstami	• zinterpretować znaczenia wynikające z intertekstualnego odczytania utworu	• przeanalizować sposób przedstawienia podobnego motywu w *Kartotece* i przywołanych kontekstach
24. Obraz państwa totalitarnego w *Roku 1984* George'a Orwella (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść powieści • zaprezentować ministerstwa Oceanii i zakres ich działalności	• zaprezentować podział społeczny Oceanii i scharakteryzować przestrzeń, w której rozgrywa się akcja antyutopii • wymienić i omówić sposoby sprawowania kontroli nad obywatelami • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu	• omówić rolę Emmanuela Goldsteina w procesie kreacji państwa totalitarnego • omówić funkcję konfliktów zbrojnych w procesie kształtowania się państwa totalitarnego	• wypowiedzieć się na temat relacji międzyludzkich w państwie totalitarnym	• przywołać i omówić konteksty kulturowe, historyczne i społeczno-polityczne
25. Kondycja człowieka i człowieczeństwo w	• scharakteryzować Winstona i Julię	• zaprezentować, na czym polega wolność	• wyjaśnić przyczyny różnych sposobów	• zinterpretować słowa Winstona	• podjąć dyskusję na temat

nowa era www.dlanauczyciela.pl
© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

warunkach państwa totalitarnego (lektura obowiązkowa)		według Winstona i jak postrzega ją Julia • zaprezentować, na czym polega bunt bohaterów • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu	postrzegania wolności przez bohaterów • omówić koncepcję człowieczeństwa na podstawie ostatniej rozmowy Winstona z O'Brienem • przywołać konteksty literackie dotyczące człowieczeństwa i wolności	• zinterpretować zakończenie powieści	człowieczeństwa w kontekście utworu
26. Językowy obraz świata – nowomowa w *Roku 1984* Orwella (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić, na czym polega kontrola nad przeszłością • scharakteryzować nowomowę	• wyjaśnić, na czym polega *dwójmyślenie* • wyjaśnić funkcję redukcji słownictwa w procesie indoktrynacji	• omówić funkcję kontroli przeszłości w państwie totalitarnym	• w kontekście lektury wyjaśnić znaczenie słów Ludwiga Wittgensteina	• podjąć dyskusję na temat tezy głoszącej, że granice naszego języka są granicami naszego świata
27. *Rok 1984* George'a Orwella – konteksty	• porównać metody przesłuchań opisane w *Roku 1984* z metodami śledczymi przedstawionymi w *Innym świecie* Gustawa Herlinga-Grudzińskiego	• przywołać obrazy antyutopii w znanych sobie filmach • zaprezentować literackie obrazy władzy totalitarnej w znanych sobie tekstach literackich	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny	• przeanalizować plakaty propagandowe i porównać je z obrazem świata przedstawionym przez Orwella	• omówić adaptacje książki Orwella
28. Motyw utopii w literaturze	• wymienić utwory, w których zawarty jest motyw utopii	• rozpoznać i skategoryzować realizacje motywu utopii w opisanych utworach	• omówić różne sposoby przedstawiania utopii w utworach literackich	• interpretować motyw utopi w odniesieniu do kontekstów: historycznego, społecznego i politycznego	• przeanalizować sposób ukazania utopii w utworach literackich
29. Kto przyniesie światu moralne ocalenie? – *Traktat moralny* Czesława	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego	• określić tematykę *Traktatu moralnego* • omówić kreację podmiotu lirycznego	• wyjaśnić, w jaki sposób została przedstawiona relacja człowiek – historia	• zinterpretować zakończenie traktatu	• omówić funkcję zabiegów retorycznych

nowa era www.dlanauczyciela.pl
© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

Miłosza (lektura obowiązkowa)		• wskazać w tekście postawę, którą zaleca poeta wobec wszelkich idei, teorii, programów • wskazać wykorzystane w utworze zabiegi retoryczne	• omówić zaproponowany przez podmiot liryczny sposób ocalenia moralnego		
30. Odezwa do rządzących – *Który skrzywdziłeś* Czesława Miłosza* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• przedstawić sytuację liryczną • wskazać adresata utworu	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • przedstawić zawartą w utworze koncepcję artysty i sztuki	• omówić funkcję zastosowanej w utworze liryki apelu • wskazać konteksty literackie odnoszące się do roli poety w zbiorowości	• zinterpretować ostatni wers utworu • zinterpretować przesłanie utworu	• podjąć dyskusję na temat aktualności wiersza
31. *Ars poetica?* Czesława Miłosza – dialog z tradycją* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• zrelacjonować treść wiersza	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać w tekście fragmenty mówiące o problemach związanych z aktem tworzenia dzieła literackiego • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw poety	• omówić sposób przedstawienia artysty w wierszu • wyjaśnić, jaka, według podmiotu lirycznego, powinna być relacja między formą a treścią dzieła • scharakteryzować język wywodu poetyckiego • wskazać konteksty dotyczące ujęcia motywu *ars poetica*	• omówić sposób przedstawienia motywu poety w różnych utworach literackich	• dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza
32. O społecznej i intymnej roli języka – *Moja wierna mowo* Czesława Miłosza* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw ojczyzny	• omówić kontekst historyczny utworu • omówić kontekst biograficzny utworu • omówić powiązania pomiędzy kontekstem biograficznym i	• zinterpretować metaforykę utworu • zinterpretować ostatnią strofę wiersza	• dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

wskazane jako obowiązkowe.			historycznym a treścią utworu • omówić sposób przedstawienia motywu ojczyzny w różnych utworach literackich		
33. Odwrócony topos raju – *Nad strumieniem* Czesława Miłosza* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• przedstawić sytuację liryczną • określić rodzaj liryki	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw raju	• określić funkcję środków językowych • omówić sposób przedstawienia natury w wierszu • wyjaśnić, na czym polega paradoksalny charakter piękna • omówić odwołanie do motywu raju w utworze • wskazać konteksty literackie dotyczące kreacji świata	• zinterpretować zakończenie utworu • omówić sposób przedstawienia motywu raju w różnych utworach literackich	• dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza
34. Poetycki obraz Apokalipsy – *U wrót doliny* Zbigniewa Herberta* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• przedstawić sytuację liryczną • wskazać kontekst biblijny • zaprezentować różne postawy ludzkie wobec nieuniknionego	• omówić kreację podmiotu lirycznego • określić rodzaj stylów językowych zestawionych ze sobą w utworze • wskazać kontekst historyczny – II wojnę światową, obozy koncentracyjne • wskazać konteksty kulturowe	• omówić znaczenie czasu i przestrzeni w wierszu • omówić stosunek bohaterów wiersza do innych ludzi, zwierząt i przedmiotów • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw sądu ostatecznego	• omówić sposób przedstawienia motywu sądu ostatecznego w różnych utworach literackich	• wypowiedzieć się na temat uniwersalnej wymowy wiersza
35. Konfrontacja dwóch koncepcji sztuki – *Apollo i Marsjasz* Zbigniewa Herberta*	• przedstawić sytuację liryczną • zrelacjonować mit o Apollu i Marsjaszu • określić rodzaj liryki	• określić, jaką koncepcję sztuki symbolizuje Apollo, a jaką – Marsjasz • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście	• omówić kreację Apolla w wierszu Herberta • omówić sposób przedstawienia Marsjasza	• zinterpretować początkowe wersy utworu • zinterpretować zakończenie wiersza	• wypowiedzieć się na temat dwóch koncepcji sztuki przedstawionych w wierszu

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.			• omówić funkcję kontrastowego zestawienia Apolla i Marsjasza • omówić funkcję cierpienia w wierszu		
36. *Dlaczego klasycy* Zbigniewa Herberta* – manifest artystyczny poety *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• przedstawić sytuację liryczną • określić rodzaj liryki	• wskazać części kompozycyjne utworu • zaprezentować kontekst historyczny wiersza • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście	• wypowiedzieć się na temat postawy Tukidydesa • skonfrontować ze sobą postawy Tukidydesa i współczesnych dowódców • określić artystyczne credo poety poprzez udzielenie odpowiedzi na pytanie zawarte w tytule	• zinterpretować ostatnią strofę	• podjąć dyskusję na temat roli i zadań sztuki w kontekście utworu
***37.** Refleksje na temat historii i kultury – *Akropol* Zbigniewa Herberta* *W podstawie programowej wybrany esej tego poety jest wskazany jako obowiązkowy.	• zrelacjonować treść eseju	• wskazać cechy gatunkowe eseju w tekście • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście	• omówić, opisane przez Herberta, doświadczenie podróży • wyjaśnić, na czym polegały obawy poety przed konfrontacją z Akropolem • określić funkcję środków językowych użytych w tekście	• zinterpretować tytuł zbioru *Labirynt nad morzem*	• omówić refleksje poety na temat współczesnego oglądu sztuki greckiej
38. O postawie wyprostowanej – *Przesłanie Pana Cogito*	• określić sytuację liryczną w wierszu • wskazać adresata lirycznego	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać konteksty filozoficzne w odniesieniu do kreacji podmiotu lirycznego	• określić funkcję wykorzystanych w wierszu kontekstów kulturowych • określić funkcję wykorzystanych w wierszu środków językowych	• zinterpretować metaforykę wiersza	• omówić sposób przedstawienia motywu mędrca w różnych utworach literackich

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

		• na podstawie wiersza stworzyć kodeks moralny *człowieka wyprostowanego*	• zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw mędrca		
39. Poeta w czasie wojennym – *Raport z oblężonego miasta* Zbigniewa Herberta	• zaprezentować sytuację liryczną przedstawioną w utworze	• omówić kreację podmiotu lirycznego • odnieść treść wiersza do tytułowej formy raportu • wskazać konteksty historyczne w wierszu	• omówić sytuację egzystencjalną człowieka żyjącego w oblężonym mieście • omówić sposób przedstawienia kronikarza w wierszu Herberta i *Dżumie* Alberta Camusa • omówić funkcję kontekstów historycznych w wierszu	• zinterpretować metaforę oblężenia w kontekście innych utworów literackich	• porównać sposób przedstawienia oblężenia w wierszu Herberta i *Dżumie* Alberta Camusa, uwzględniając konteksty filozoficzne
40. Poetycka pokuta – *Rehabilitacja* Wisławy Szymborskiej* *W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.	• zrelacjonować treść wiersza	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego, uwzględniając kontekst biograficzny • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście	• omówić topos błazna w odniesieniu do wcześniej poznanych lektur • określić funkcję środków językowych użytych w tekście	• zinterpretować zakończenie wiersza	• zinterpretować wiersz w kontekście historycznym i w odniesieniu do prawd uniwersalnych
41. Człowiek wobec natury – *Rozmowa z kamieniem* Wisławy Szymborskiej* *W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.	• wymienić cechy charakterystyczne dla twórczości Wisławy Szymborskiej • zrelacjonować treść wiersza	• omówić kompozycję wiersza • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego	• omówić specyfikę twórczości Wisławy Szymborskiej • omówić funkcję powtórzeń • wypowiedzieć się na temat wyłaniającego się z utworu obrazu człowieka	• zinterpretować sformułowane przez kamień argumenty	• podjąć dyskusję na temat zawartej w wierszu koncepcji człowieczeństwa

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

42. Poetycki akt kreacji – *Radość pisania* Wisławy Szymborskiej* *W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.	• opisać świat wykreowany przez poetkę	• omówić kreację podmiotu lirycznego • wskazać środki językowe służące do wykreowania efektu plastyczności i zmysłowości	• porównać zaprezentowany w wierszu świat poetycki ze światem realnym • omówić motyw poety kreatora w odniesieniu do wiersza i innych utworów literackich	• zinterpretować metaforykę wiersza • zinterpretować tytuł utworu • zinterpretować puentę utworu	• dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza
43. Filozoficzny namysł nad człowiekiem – *Monolog dla Kasandry* Wisławy Szymborskiej* *W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.	• zaprezentować sytuację liryczną • wskazać fragmenty nawiązujące do mitologicznego źródła	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w odniesieniu do kontekstu mitologicznego • omówić kompozycję wiersza • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw Kasandry • wskazać środki językowe użyte w tekście	• zaprezentować i zinterpretować wnioski Kasandry na temat jej postawy • odnieść przesłanie wiersza do kontekstów filozoficznych • omówić funkcję środków językowych użytych w tekście	• zinterpretować obecne w utworze przeciwstawienia *ja – oni* • przeanalizować stosunek Kasandry do umiejętności jasnowidzenia • zinterpretować zakończenie wiersza	• omówić sposób przedstawienia motywu Kasandry w różnych utworach literackich
44. Namysł nad sztuką zideologizowaną – *Miniatura średniowieczna* Wisławy Szymborskiej* *W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.	• omówić sytuację liryczną w wierszu • wskazać elementy opisanej w wierszu feudalnej rzeczywistości • określić rodzaj liryki	• odnaleźć w wierszu zarzuty wobec sztuki podporządkowanej konkretnej wizji świata • wskazać konteksty kulturowe i historyczne	• omówić funkcję idealizacji świata • omówić funkcję użytych w tekście środków językowych	• zaprezentować uniwersalną wymowę wiersza • odnieść problematykę wiersza do znanych sobie kontekstów literackich i kulturowych	• podjąć dyskusję na temat zasadności istnienia sztuki zideologizowanej

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

45. Życie jako przedstawienie – *Życie na poczekaniu* Wisławy Szymborskiej* *W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.	• zaprezentować sytuację liryczną wiersza • wskazać sformułowania związane z teatrem	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego	• wypowiedzieć się na temat zapisanej w utworze wizji roli człowieka w świecie • zaprezentować utwory, w których pojawia się topos *theatrum mundi*	• zinterpretować funkcję odwołań do teatru w wierszu • zinterpretować zakończenie wiersza	• omówić sposób przedstawienia toposu *theatrum mundi* w różnych utworach literackich
46. Namysł nad fenomenem zła – *Nienawiść* Wisławy Szymborskiej* *W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.	• wskazać przedstawione w wierszu przyczyny istnienia nienawiści i skutki jej działań	• wskazać środki językowe użyte w tekście • scharakteryzować tytułową nienawiść • wskazać konteksty historyczne i społeczne, które łączą się z problematyką utworu	• określić funkcję środków językowych • odnieść problematykę wiersza do zakończenia *Dżumy* Alberta Camusa • omówić funkcję zastosowanej w wierszu ironii	• zinterpretować metaforykę wiersza • zinterpretować zakończenie utworu	• sformułować uniwersalne przesłanie wiersza
47. Kochankowie jako motyw literacki – *** [*Jestem Julią…*] Haliny Poświatowskiej* *W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.	• zaprezentować sytuację liryczną w wierszu	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać środki językowe użyte w tekście • wskazać utwory, w których pojawia się motyw kochanków	• omówić sposób przeżywania miłości przez podmiot liryczny • omówić sposób mówienia o miłości – w kontekście biologicznym i kulturowym • omówić tragizm podmiotu lirycznego • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw kochanków	• zinterpretować znaczenie specyficznej kompozycji wiersza	• omówić sposób przedstawienia motywu kochanków w różnych utworach literackich

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

48. Śmierć i miłość w wierszu ***[*Zawsze kiedy chcę żyć krzyczę…*] Haliny Poświatowskiej* *W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.	• zaprezentować sytuację liryczną w wierszu • określić rodzaj liryki	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w kontekście biograficznym • zaprezentować koncept, na podstawie którego poetka konstruuje swój wiersz	• omówić sposób przedstawienia motywów miłości i śmierci w wierszu • zaprezentować utwory, w których pojawia się topos *vanitas*	• zinterpretować użytą w wierszu grę słów • zinterpretować puentę utworu	• omówić sposób przedstawienia toposu *vanitas* w różnych utworach literackich
49. Estetyka kiczu i przestrzeń sacrum w *Karuzeli z madonnami* Mirona Białoszewskiego* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• zaprezentować sytuację liryczną przedstawioną w wierszu • określić rodzaj liryki	• zaprezentować kolorystykę zawartą w wierszu • wskazać fragmenty, w których język literacki łączy się z językiem potocznym • wskazać w wierszu fragmenty charakterystyczne dla poezji lingwistycznej • wyjaśnić, kim są madonny w wierszu Białoszewskiego • wskazać konteksty literackie, kulturowe i religijne w wierszu • wskazać utwory, w których pojawia się motyw Madonny	• omówić sposób przedstawienia ruchu karuzeli w utworze • omówić funkcję kolorystyki zawartej w wierszu • wyjaśnić, w jaki sposób został w wierszu osiągnięty efekt melodyjności • omówić funkcję łączenia języka literackiego z potocznym • omówić funkcję kontekstów literackich, kulturowych i religijnych w wierszu • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw Madonny	• odnaleźć motyw karuzeli w innych utworach literackich i omówić sposób jego wykorzystania	• omówić sposób przedstawienia motywu Madonny w różnych utworach literackich
50. Sakralizacja codzienności – *Podłogo błogosław* Mirona Białoszewskiego*	• wskazać w wierszu zwroty należące do sfery sacrum i profanum • wskazać adresata wiersza	• wskazać parafrazy i motywy biblijne w wierszu • wskazać konteksty kulturowe i religijne	• omówić funkcję parafraz i motywów biblijnych w wierszu • omówić warstwę brzmieniową wiersza	• na podstawie fragmentów tekstów zamieszczonych w podręczniku wypowiedzieć się na temat symbolicznej	• omówić sposób przedstawienia motywu codzienności w różnych utworach literackich

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.		• wskazać utwory, w których pojawia się motyw codzienności	• wyjaśnić, na czym polega poetycka deklaracja Białoszewskiego • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw codzienności	funkcji przedmiotów codziennego użytku	
51. *namuzowywanie* – deklaracja poetycka Mirona Białoszewskiego* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• wyjaśnić znaczenie neologizmów użytych w wierszu	• na podstawie wiersza sformułować prośbę, z jaką podmiot liryczny zwraca się do muzy • dokonać analizy słowotwórczej neologizmów, utworzonych przez Białoszewskiego • wskazać konteksty literackie odnoszące się do wykorzystania motywu muzy	• wyjaśnić, na czym polega lingwistyczny charakter wiersza • wskazać związek pomiędzy budową neologizmów a problematyką wiersza • wyjaśnić, z czego wynika żartobliwy charakter wiersza *namuzowywanie*	• zinterpretować motyw muzy użyty w wierszu i w kontekście mitologicznym	• dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza
52. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	• uporządkować informacje zawarte w tekście	• przetworzyć informacje zawarte w tekście	• rozpoznać główny problem w tekście	• sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autorki • przedstawić i uzasadnić własne sądy	• podjąć polemikę z tezami postawionymi przez autorów
53. Interpretacja tekstu – ćwiczenia	• odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstu	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny	• określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworu	• omówić funkcję środków językowych w tekście
***54.** *Współczucie* Sławomira Mrożka* – mechanizmy działania ludzkiej psychiki	• zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaj narracji	• wypowiedzieć się na temat narratora • określić problematykę opowiadania • wskazać elementy ironii i groteski w utworze	• określić funkcję ironii i groteski w utworze • wskazać nawiązania do egzystencjalizmu	• zinterpretować puentę opowiadania • omówić obraz ludzkiej natury, który wyłania się z utworu	• podjąć polemikę z przesłaniem utworu

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

*W podstawie programowej wybrane opowiadania tego twórcy są wskazane jako obowiązkowe.					
***55.** Realne i metaforyczne więzienie w opowiadaniu *Mój przyjaciel nieznajomy* Sławomira Mrożka* *W podstawie programowej wybrane opowiadania tego twórcy są wskazane jako obowiązkowe.	• zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaj narracji	• scharakteryzować narratora • określić problematykę opowiadania • wskazać środki językowe użyte w tekście • wskazać ironię • wskazać konteksty społeczno-polityczne i kulturowe	• określić funkcję środków językowych • omówić funkcję zacytowanego fragmentu *Hamleta* Williama Szekspira • wypowiedzieć się na temat postawy moralnej narratora • określić funkcję ironii w tekście • omówić symboliczne znaczenie gołębia	• zinterpretować zakończenie utworu • zinterpretować tytuł opowiadania • zinterpretować utwór w kontekście państwa totalitarnego • odnieść symboliczne znaczenie gołębia do problematyki utworu	• omówić różne sposoby ukazania motywu szatana w różnych tekstach kultury
56. i 57. Dramat o rodzinie i społeczeństwie – *Tango* Sławomira Mrożka (lektura obowiązkowa)	• opisać przestrzeń sceniczną • zrelacjonować treść dramatu	• scharakteryzować bohaterów dramatu • zaprezentować bohaterów dramatu jako reprezentantów grup społecznych	• wyjaśnić, na czym polega odwrócenie ról w świecie *Tanga* • omówić wyłaniający się z dramatu obraz rodziny i stosunków międzyludzkich • omówić relacje pomiędzy członkami rodziny a Edkiem w kontekście problematyki społecznej • omówić postawy poszczególnych członków rodziny jako reprezentantów różnych postaw społecznych	• zinterpretować utwór jako dramat rodzinny • zinterpretować tytuł utworu	• zinterpretować zakończenie utworu jako parabolę polityczną
58. Obraz buntu w *Tangu* Sławomira Mrożka (lektura obowiązkowa)	• zdefiniować pojęcie buntu • wymienić cechy bohatera romantycznego	• scharakteryzować Artura • wskazać cechy bohatera romantycznego w Arturze	• wyjaśnić przyczyny niezgody Artura na zastaną rzeczywistość	• omówić tragizm Artura	• omówić sposób przedstawienia motywu buntu w różnych utworach literackich

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

		• wskazać cechy stylu romantycznego w wypowiedziach Artura • wskazać elementy groteskowe w utworze • wskazać konteksty literacki i historycznoliteracki	• omówić funkcję narzuconego przez Artura ceremoniału • porównać wypowiedzi Artura do monologów Konrada, wskazać podobieństwa i różnice pomiędzy nimi • omówić funkcję groteski w utworze • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw buntu		
59. Wokół *Tanga* Sławomira Mrożka (lektura obowiązkowa)	• przedstawić trzy tańce opisane w: *Panu Tadeuszu* Adama Mickiewicza, *Weselu* Stanisława Wyspiańskiego i *Tangu* Sławomira Mrożka	• porównać trzy tańce przedstawione w różnych tekstach literackich: *Panu Tadeuszu* Adama Mickiewicza, *Weselu* Stanisława Wyspiańskiego i *Tangu* Sławomira Mrożka	• omówić portrety polskiej inteligencji w różnych tekstach kultury • porównać sposoby ukazania konfliktów społecznych w różnych tekstach literackich	• zinterpretować plakat Andrzeja Pągowskiego	• wypowiedzieć się na temat trudnych wyborów młodego bohatera w różnych tekstach literackich i filmowych
***60.** *Wypełnić czytelnym pismem, Tłum, który tłumi i tłumaczy* Stanisława Barańczaka* – gry językowe poety *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• wymienić wyrażenia, zwroty i formy językowe charakterystyczne dla języka urzędowego oraz sformułowania charakterystyczne dla stylu poetyckiego w *Wypełnić czytelnym pismem* • wskazać wyrazy i sformułowania charakteryzujące tłum w wierszu *Tłum, który tłumi i tłumaczy*	• określić problematykę utworów • wypowiedzieć się na temat sposobu traktowania człowieka w państwie totalitarnym w kontekście wierszy • wskazać paradoks w wierszu *Tłum, który tłumi i tłumaczy* • wskazać elementy poetyki lingwistycznej w omawianych utworach	• odnieść treść wierszy do kontekstu historycznego – rzeczywistości PRL-u • wyjaśnić funkcję paradoksu w wierszu *Tłum, który tłumi i tłumaczy*	• zinterpretować zakończenia utworów • podjąć dyskusję na temat uniwersalności omawianych wierszy	• omówić funkcję niejednorodności stylistycznej wiersza • analizować warstwę językową wiersza

nowa era www.dlanauczyciela.pl
© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

***61. i 62.** Skargi do Pana Boga – *Drogi kąciku porad* i *Widokówka z tego świata* Stanisława Barańczaka* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• zrelacjonować treść wierszy • wskazać adresatów lirycznych wierszy	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotów lirycznych w wierszach • omówić kompozycję utworów • określić problematykę utworów • wskazać teksty literackie, w których pojawia się motyw rozmowy człowieka z Bogiem	• omówić sposób przedstawienia świata i człowieka w wierszach • omówić różne postawy bohaterów literackich wobec Boga	• zinterpretować zakończenia utworów • zinterpretować tytuł wiersza *Widokówka z tego świata*	• przeanalizować stronę graficzną wiersza *Drogi kąciku porad*
***63.** Straszny i śmieszny obraz PRL-u. *Mała apokalipsa* Tadeusza Konwickiego (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść utworu • omówić świat przedstawiony w powieści • opisać przedstawioną w utworze rzeczywistość PRL-u	• wypowiedzieć się na temat narracji • wskazać elementy autobiograficzne w utworze • scharakteryzować bohaterów pod kątem ich postaw i stosunku do ustroju	• wypowiedzieć się na temat funkcji nieokreślonego czasu i przestrzeni w powieści	• omówić symbolikę przestrzeni w powieści	
***64. i 65.** Wędrówka w poszukiwaniu odpowiedzi – *Mała apokalipsa* Tadeusza Konwickiego (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować etapy wędrówki bohatera-narratora	• scharakteryzować bohatera-narratora • wskazać toposy i motywy literackie wykorzystane w kreacji przestrzeni • wskazać elementy katastroficzne w powieści	• omówić motywy działania bohatera • wskazać konteksty biblijne i omówić ich funkcję	• wypowiedzieć się na temat symbolicznego znaczenia wędrówki bohatera • zinterpretować znaczenie tytułu	• podjąć dyskusję na temat roli *paradygmatu polskiej kultury tyrtejskiej* w powieści
***66.** *Mała apokalipsa* Tadeusza Konwickiego w dialogu z tekstami kultury	• wskazać utwory, w których pojawiają się podobne wątki i motywy	• zaprezentować różne ujęcia motywu samobójstwa w tekstach literackich	• omówić sposób ukazania motywu miłości w rzeczywistości państwa totalitarnego w *Małej Apokalipsie* i *Mistrzu i Małgorzacie* Bułhakowa oraz w innych tekstach kultury	• porównać obraz i funkcję przestrzeni w powieści Konwickiego i *Procesie* Franza Kafki	• omówić, jaką funkcję pełni szpital psychiatryczny w powieściach *Mała Apokalipsa* oraz *Mistrz i Małgorzata*

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

***67.** Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	• uporządkować informacje zawarte w tekście	• przetworzyć informacje zawarte w tekście	• rozpoznać główny problem w tekście	• sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autorki • przedstawić i uzasadnić własne sądy	• podjąć polemikę z tezą artykułu
68. Realizm i symbolika stanu wojennego – *Raport o stanie wojennym* Marka Nowakowskiego (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść opowiadania	• zaprezentować kontekst historyczny • wypowiedzieć się na temat narracji • omówić kreację postaci • wymienić, jakie środki językowe zostały użyte w tekście	• wskazać elementy symboliczne i omówić ich znaczenie • omówić funkcję środków językowych • omówić sposób realizacji założeń małego realizmu w opowiadaniu	• zinterpretować tytuł opowiadania • zinterpretować znaczenia niedosłowne w opowiadaniu	• zinterpretować symboliczne znaczenie zdjęcia Chrisa Niedenthala
69. Edek w nowej rzeczywistości – *Górą Edek* Marka Nowakowskiego (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść opowiadania • scharakteryzować bohaterów opowiadania	• omówić kreację bohaterów • wypowiedzieć się na temat narracji • wskazać konteksty: społeczno-obyczajowy i literacki	• omówić funkcję nawiązań do *Tanga* Sławomira Mrożka • omówić kontekst społeczno-obyczajowy lat 90. XX wieku	• wyjaśnić symboliczny sens sceny na parkingu • zinterpretować tytuł	• omówić konteksty: społeczno-obyczajowy i literacki
***70. i 71.** *Wieża* Gustawa Herlinga-Grudzińskiego – studium samotności (lektura uzupełniająca)	• zrelacjonować treść opowiadania • wskazać plany czasowe w opowiadaniu	• wypowiedzieć się na temat narracji opowiadania • omówić kompozycję utworu • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw samotności	• wypowiedzieć się na temat drogi Lebbroso do zaakceptowania swojej samotności • omówić kompozycyjną funkcję motywu pielgrzyma świętokrzyskiego • wypowiedzieć się na temat parabolicznej wymowy utworu	• zinterpretować symboliczne znaczenie wieży • porównać stosunek do samotności bohaterów opowiadania – Lebbrosa i nauczyciela z Turynu • zinterpretować znaczenie tytułu	• omówić sposób przedstawienia motywu samotności w różnych tekstach kultury
***72. i 73.** Rozważania o cierpieniu w *Dzienniku pisanym nocą* Gustawa Herlinga-Grudzińskiego*	• zrelacjonować treść fragmentu • wymienić utwory, w których pojawia się motyw cierpienia	• wypowiedzieć się na temat struktury eseju • wskazać cechy gatunkowe eseju • wskazać analogie literackie, kulturowe i	• omówić sposób interpretacji tekstów literackich i filozoficznych w *Dzienniku pisanym nocą* • omówić funkcję kompozycyjną	• omówić sposób przedstawienia motywu cierpienia w różnych utworach literackich	• podjąć dyskusję na temat roli cierpienia w ludzkim życiu

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

*W podstawie programowej należy omówić wybrany esej wskazanych autorów, w tym Gustawa Herlinga-Grudzińskiego.		filozoficzne, które stały się osią tekstu	przedostatniego akapitu fragmentu		
74., 75. i 76. W poszukiwaniu bliskości drugiego człowieka – *Antygona w Nowym Jorku* Janusza Głowackiego	• zrelacjonować treść dramatu • zaprezentować miejsce akcji dramatu	• scharakteryzować bohaterów dramatu w kontekście losu emigranta i kryzysu bezdomności • omówić relacje pomiędzy bohaterami • wskazać utwory, w których pojawia się motyw domu	• omówić funkcję przestrzeni w dramacie • omówić rolę Policjanta • wskazać elementy tragiczne i komiczne w dramacie i określić ich funkcję • wypowiedzieć się na temat funkcji czekania w dramacie	• porównać *Antygonę w Nowym Jorku* i *Antygonę* Sofoklesa • wypowiedzieć się na temat fatum w obu dramatach • zinterpretować ostatnie słowa Policjanta	• omówić funkcję aluzji literackiej w dramacie • omówić sposób przedstawienia motywu domu w różnych tekstach kultury, uwzględniając szerokie konteksty
77. i 78. Tęsknota za mitem – *Madame* Antoniego Libery	• zrelacjonować treść powieści • określić świat przedstawiony powieści	• wypowiedzieć się na temat narratora • scharakteryzować Madame • określić kompozycję powieści i omówić jej funkcję • wskazać kontekst historyczno-obyczajowy w powieści	• wypowiedzieć się na temat symbolicznego charakteru postaci Madame • omówić proces mitologizacji pozyskanych informacji na temat Madame • zaprezentować obraz szkoły i wypowiedzieć się na temat jego realistycznego charakteru • omówić funkcję kontekstów wykorzystanych w powieści	• zinterpretować scenę pożegnania ucznia z nauczycielką	• wypowiedzieć się na temat potrzeby mityzacji rzeczywistości
79. *Madame* – wśród znaków kultury	• wymienić etapy dojrzewania bohatera • wymienić cechy powieści inicjacyjnej	• wskazać cechy powieści inicjacyjnej w utworze • wskazać utwory, w których pojawia się motyw młodości	• omówić sposób przedstawienia relacji uczeń – nauczyciel w powieści Libery i innych tekstach kultury	• wypowiedzieć się na temat funkcji pamięci w przedstawianiu przeszłości, odwołując się do *Madame* i innych tekstów literackich	• omówić sposób przedstawienia motywu młodości w różnych utworach literackich

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

			• wypowiedzieć się na temat sposobu ukazania postaci tajemniczej kobiety w *Madame* i innych tekstach kultury • omówić sposób przedstawienia młodości w powieści		
80. i 81. Beskidzki realizm magiczny – *Miejsce* Andrzeja Stasiuka (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaj narracji w utworze	• wypowiedzieć się na temat narratora • zaprezentować różne płaszczyzny czasowe przedstawione w opowiadaniu • wskazać w tekście środki językowe • wskazać cechy realizmu magicznego w utworze • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu	• omówić funkcję przedstawienia różnych perspektyw czasowych w utworze • wypowiedzieć się na temat sposobu postrzegania przestrzeni w opowiadaniu • omówić rolę natury w opowiadaniu • omówić funkcję środków językowych użytych w tekście	• zinterpretować tytuł utworu • wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia motywu przemijania w opowiadaniu	• omówić funkcję kontekstów przywołanych w utworze
82. i 83. Samotność i wyobcowanie – *Profesor Andrews w Warszawie* Olgi Tokarczuk (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść opowiadania • określić narrację w utworze	• omówić świat przedstawiony, uwzględniając kontekst historyczny • wypowiedzieć się na temat kreacji tytułowego bohatera • wskazać konteksty historyczne i literackie	• wskazać symbole występujące w opowiadaniu i omówić ich funkcję • omówić przyczyny zagubienia bohatera w Warszawie • omówić funkcję kontekstu literackiego • zaprezentować utwory, w których pojawia się topos labiryntu	• omówić symboliczne znaczenie toposu labiryntu w opowiadaniu • zinterpretować zakończenie utworu	• omówić sposób przedstawienia toposu labiryntu w różnych utworach literackich
84. i 85. Spotkanie z innością – *Podróże z Herodotem* Ryszarda	• zrelacjonować treść fragmentu • wskazać różnice kulturowe pomiędzy	• zaprezentować zdanie Kapuścińskiego na temat istoty zawodu reportera	• omówić funkcję *Dziejów* Herodota w reportażu Kapuścińskiego	• wypowiedzieć się na temat znaczeń wędrówki w różnych epokach	• omówić ujęcia motywu podróży w różnych utworach literackich

nowa era www.dlanauczyciela.pl
© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

Kapuścińskiego (lektura obowiązkowa)	reporterem a spotkanymi ludźmi	• scharakteryzować język, którym posługuje się autor	• omówić sposób przedstawienia inności przez Kapuścińskiego • omówić funkcję fragmentów autobiograficznych		
WSPÓŁCZESNOŚĆ – KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
86. Od informacji do dezinformacji	• definiować zjawisko dezinformacji	• omówić funkcję fake newsów w procesie dezinformacji • wskazać różnice pomiędzy dezinformacją a kłamstwem • rozpoznać fake newsy	• zaprezentować strategie odróżniania fake newsów od rzetelnych informacji • wyjaśnić, na czym polega nierzetelność wskazanych wypowiedzi • wyjaśnić, w jaki sposób dezinformacja przyczynia się do manipulowania informacją i opinią publiczną	• rozpoznać manipulację medialną w podanym przykładzie i wyjaśnić jej mechanizm	
87. Kompetencje językowe i komunikacyjne – ćwiczenia	• posługiwać się nowo poznaną terminologią	• wykorzystywać teorię do rozwiązywania zadań	• poszerzać swoją świadomość językową	• funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową	• wykorzystywać wiedzę językową przy analizie tekstów literackich
WSPÓŁCZESNOŚĆ – TWORZENIE WYPOWIEDZI Z ELEMENTAMI RETORYKI					
88. Reklama w wymiarze pragmatycznym i etycznym	• określić cel reklamy i wymienić jej formy • wymienić techniki perswazyjne, stosowane w reklamie	• wskazać charakterystyczne cechy języka reklamy • zaprezentować techniki tworzenia sloganów • rozpoznać argumenty retoryczne, stosowane w tekście reklamowym	• rozpoznać techniki perswazyjne w reklamie • zaprezentować i omówić obraz świata, przedstawiony w reklamie • rozpoznać manipulację w tekstach reklamowych	• analizować język wybranych reklam • tworzy slogan reklamowy	• wypowiedzieć się na temat etycznego wymiary reklamy

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

		• wskazać techniki manipulacyjne, stosowane w reklamie	• rozpoznać ukryte treści reklamowe		
89. Nowomowa	• definiuje nowomowę • wymienić podstawowe właściwości nowomowy • wymienić zabiegi językowe, występujące w nowomowie	• wskazać literackie pochodzenie terminu • wskazać właściwości nowomowy w podanych tekstach • rozpoznać językowe cechy nowomowy w podanych przykładach	• wyjaśnić, na czym polegają językowe cechy nowomowy w podanych przykładach • omówić funkcję sloganów w podanych przykładach	• uzasadnić, że podany tekst został napisany językiem nowomowy	• analizować teksty propagandowe i wyjaśnić, jak nowomowa może wpływać na odbiorcę
***90.** Esej	• definiować esej • wymienić najważniejsze cechy eseju	• wskazać cechy charakterystyczne języka eseju	• omówić założenia kompozycyjne eseju • przygotować materiały do napisania eseju	• analizować problematykę podanego eseju • analizować język podanego eseju	• tworzyć, poprawny pod względem językowym i kompozycyjnym, esej
***91.** Reportaż	• definiować reportaż • wymienić najważniejsze cechy reportażu	• wskazać cechy reportażu w podanych przykładach • wymienić i omówić odmiany reportażu • rozpoznać odmiany reportażu • zaprezentować założeniakompozycyjne reportażu • rozpoznać cechy językowe reportażu	• omówić cele i funkcje reportażu • omówić strukturę wskazanego reportażu • zgromadzić materiały do napisania reportażu	• przeanalizować kompozycję wskazanych reportaży • przeanalizować język podanego reportażu	• stworzyć poprawny pod względem językowym i kompozycyjnym reportaż
POWTÓRZENIE I PODSUMOWANIE WSZYSTKICH EPOK					
92. Powtórzenie do matury – antyk	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał	• wskazać i wykorzystać konteksty

nowa era www.dlanauczyciela.pl
© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

				• właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	
93. Powtórzenie do matury – Biblia	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
94. Powtórzenie do matury – średniowiecze	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
95. Powtórzenie do matury – renesans	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
96. Powtórzenie do matury – barok	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować	• wskazać i wykorzystać konteksty

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

				• uogólniać, podsumowywać i porównywać	
97. Powtórzenie do matury – oświecenie	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
98. Powtórzenie do matury – romantyzm	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
99. Powtórzenie do matury – pozytywizm	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
100. Powtórzenie do matury – Młoda Polska	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty

nowa era www.dlanauczyciela.pl
© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

101. Powtórzenie do matury – dwudziestolecie międzywojenne	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
102. Powtórzenie do matury – wojna i okupacja	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
103., 104. i 105. Powtórzenie do matury – współczesność	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty

Autorka: Magdalena Lotterhoff

Uwaga: w wyniku uszczuplenia podstawy programowej, według przedstawionego rozkładu materiału, niewykorzystane godziny pozostają do decyzji nauczyciela.

nowa era www.dlanauczyciela.pl
© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.